

Načrtovanje individualne pomoči kot participativni postopek na področju pomoči mladim

Planning individual assistance as a participatory process in the field of care work with young people

Christiane Kluge

Povzetek

Christiane Kluge, dipl. ped., Landesbetrieb Erziehung und Berufsbildung, Conventstrasse 14, 22089 Hamburg, Nemčija

Prispevek pojasnjuje temeljne vsebinske premike, ki jih je na področje skrbi za mlade v Nemčiji prinesel nov zakon iz leta 1991 (Kinder und Jugendhilfegesetz). Zanj je bistvena menjava izhodiščne paradigme: od skrbstva za mlade kot državnoregultivnega poseganja do prostovoljnega vključevanja v različne oblike pomoči. Med cilji zakona so oblikovanje partnerske pomoči ob upoštevanju družinske avtonomije, razvoj bolj pestrih in različnih oblik pomoči, spoštovanje pravic otrok in mladostnikov, ter zagotavljanje

prostovoljnosti vključevanja. Članek postavlja procesnost socialnopedagoškega odločanja kot izhodiščno metodološko značilnost ter opisuje štiri delovne/metodične korake pri oblikovanju načrta pomoči.

Ključne besede: otroci, mladostniki, družina, socialnopedagoška pomoč, procesnost odločanja, načrt pomoči.

Abstract

This contribution explains the basic constituent changes which the 1991 new law in Germany (Kinder und Jugendhilfegesetz) has brought to the field of youth support and care work. Fundamental to this is the change in the basic model: from one where assistance to young people is a form of intervention with the aim of social regulation, to a system which offers voluntary inclusion in various forms of support. Among the goals of this law are the formation of supportive partnerships which respect the autonomy of the family, the development of more varied and diverse forms of assistance, respect of children and adolescents' rights, and the assurance of voluntary participation. The article proposes a process of social-pedagogic decision making as the starting methodical characteristic and describes four operational/methodical steps in the formation of a plan for support.

Key words: children, adolescents, family, sociopedagogic care work, a process of sociopedagogic decision making, plan of support

1. Menjava paradigme - od skrbstva za mlade kot državnoregulativnega poseganja do prostovoljnega vključevanja v različne oblike pomoči

Leto 1991 pomeni prelomnico v nemški zakonodaji na področju skrbi za mlade. Stari zakon (JWG - Jugendwohlfahrtgesetz) še iz leta 1922, ki je medtem sicer doživel nekaj popravkov in sprememb, je nadomestil nov zakon, imenovan KJHG - Kinder- und Jugendhilfege-

setz. S tem je začel veljati sodoben in preventivno usmerjen zakon o oblikovanju pomoči mladim, ki vsebuje predvsem dve bistveno novi rešitvi: prvič, zakon zavezuje službe, da podpirajo starše in jim pomagajo v njihovi vzgojni nalogi; drugič socialne in socialnopedagoške službe so dolžne oblikovati takšne načine pomoči, ki bodo mladim pomagali pri socialnem vključevanju v družbo. Tem ciljem ustreza sistem svetovalnih in podpornih oblik pomoči, usmerjenih v različne življenjske položaje mladih in njihovih družin.

Namen državno oblikovanih in tudi materialno podpiranih pomoči, ki jih zajema ta zakon, ni v tem, da bi država s svojimi službami prevzemala družinske naloge v smislu podružbljanja. Njihov namen je v oblikovati partnersko pomoč ob upoštevanju in spoštovanju družinske avtonomije. To pomeni, da država spoštuje in podpira starševsko odgovornost ter jo postavlja pred državne posege. Na ta način je dobilo področje pomoči mladim jasno pravno podlago za svoj strokovni razvoj in usmeritev, ki jo lahko strnemo v naslednje temeljne premise: zagotoviti je treba čim bolj pestre in različne oblike pomoči mladim in zagamčiti prostovoljnost vključevanja. Službe, ki izvajajo ali podpirajo izvajanje različnih vrst in oblik pomoči, ne smejo izdajati odredb. Tako prihaja do jasnega razločevanja med vzgojno pomočjo in ostalimi posegi, ki omejujejo ali sankcionirajo starševsko vzgojno odgovornost. Stari JWG je poznal samostojne posege, kot je na primer določitev vzgojnega zastopnika tudi proti volji tistega, ki mu je bila pomoč namenjena, česar v novem zakonu ni več. Z izjemo nekaterih jasno določenih kriznih intervencij, kjer gre za varovanje in zaščito otroka/mladostnika, novi zakon ne pozna ukrepov, ki bi jih bilo mogoče uresničevati proti volji prizadetega otroka/mladostnika oziroma njegovih zakonitih skrbnikov.

Zaradi usmerjenosti v krepitev in v spoštovanje pravic otrok/mladostnikov in njihovih staršev, zakon predvideva vključitev staršev v vse faze postopka oblikovanja in izbire za otroka/mladostnika primerne oblike pomoči. Brez sodelovanja, soodločanja in strinjanja tako otroka/mladostnika kot njegovih staršev ne pride v poštev vključitev v noben vzgojni program.

2. Procesnost socialnopedagoškega odločanja

Za razliko od medicine, socialna pedagogika ne more nasloniti presoj in ocen posameznega primera na splošno priznane in enoznačno

veljavne sisteme. Če socialni pedagog ugotovi, da so se razmere v družini tako spremenile, da pozitiven razvoj otrok/a ni več zagotovljen in se mora odločiti o vrsti pomoči in ukrepanja, si ne more pomagati s točno zastavljenimi shemami in poteki dela. Prepuščen je samostojnemu in postopnemu odločanju, ki je individualno usmerjeno in ga ne moremo popolnoma objektivizirati. Saj na socialnopedagoškem področju ni enoznačnih odnosov med vzroki in posledicami. Soočeni smo z večznačnimi odnosi tako pri nastajanju težav kot pri njih reševanju. Sprijazniti se moramo tudi z dejstvom, da so socialnopedagoški posegi predvsem poskusi, kjer uspeh ni vnaprej zagotovljen. Odločitve o vrsti pomoči in sami procesi pomoči so integrativno povezani, se med seboj pogojujejo in dopolnjujejo, kar pomeni, da jih ne moremo ločevati. Hkrati to pomeni, da diagnostične ocene, ki so same sebi namen, na tem področju niso niti umestne niti smiselne.

Z nakazanim preobratom v razmišljanju se je spremenil tudi odnos do oblik in vrst socialnopedagoških pomoči in načina njihovega izvajanja. V ospredju zanimanja niso več simptomi in izstopajoče vedenjske oblike posameznika. Danes smo pri oblikovanju socialnopedagoških oblik pomoči za mlade usmerjeni na razvojne naloge in na način, kako jih mladi uspejo izpolnjevati. Pri tem oblikujemo svojo pomoč in program tako, da podpiramo otrokovo/mladostnikovo socialno okolje, v katerega sodijo poleg družine, šole in soseske tudi vrstniki. Nastajajo programi, ki to socialno mrežo upoštevajo in vključujejo individualno, spolno, regionalno in tradicionalno specifične premise. Gre za programe, ki so vključeni v neposredno okolje, v katerem otrok/mladostnik živi in odrasča.

Tovrstno razmišljanje zahteva preusmeritev in miselni preobrat pri večini strokovnjakov, ki delajo na tem področju. Če naj se pomoč usmeri na življenjske težave posameznikov in skupin, potem se mora tudi analiza in razumevanje problema temu prilagoditi. Usmeriti se mora tako, da bo prišlo do izraza tisto, kar posameznik in skupine opredeljujejo in občutijo kot svoj problem. Za socialne delavce in socialne pedagoge to pomeni, da morajo opustiti ovrednotenja problemov zgolj na podlagi strokovnega razmisleka, delno pa tudi vzorce analiziranja, ki so jih pridobili in izoblikovali tako v času študija kot praktičnega dela. Sedaj je postopek oblikovanja individualnih vzgojnih pomoči tudi po zakonu drugačen. Strokovnjak mora v sodelovanju, tudi v pogajanjih z uporabniki (klienti, starši, mladostniki.....), opredeliti problem, ki ga obe žstrani razumeta kot problem in nato

skupaj iščeta izvirne, prilagojene načine, kako problem preseči, odstraniti.

Postopek je, v že imenovanem zakonu o vzgojni pomoči za mlade - KJHG, razčlenjen in utemeljen z dejavnim sodelovanjem uporabnika pri načrtovanju in udeležanju različnih oblik pomoči. Velja poudariti še, da v programe vzgojnih pomoči vstopa posameznik na lastno željo.

3. Načrt pomoči kot orodje sodelovanja med socialnim pedagogom in uporabnikom

3.1. Zakonski temelji načrtovanja pomoči

Postopek tako diagnostike kot individualnega načrtovanja pomoči je utemeljen z oblikovanjem faz v načrtovanju socialnopedagoške pomoči in je zakonsko opredeljen. Pri dolgotrajnih vrstah pomoči, posebej pri tistih, ki potekajo zunaj družine, zahteva zakonodajalec zelo razviden in skrben postopek odločanja in izbire oblik in vrst pomoči. V oblikovanje in izvajanje načrta pomoči je vgrajen tudi reflektivni, evalvacijski, žrevizijski mehanizem oziroma postopek, s katerim so načrtovalci dolžni preverjati kakovost oziroma primernost izvajane ga načrta.

Potek postopka načrtovanja pomoči je oblikovan tako, da ščiti želje in pravice žprizadetega posameznika - o tem govori 5. člen imenovane ga zakona. Ta člen zagotavlja staršem pravico do izbire različnih vrst in oblik pomoči z različnimi nosilci oziroma izvajalci. Obenem to staršem zagotavlja tudi pravico, da že oblikovane programe individualno prilagodijo potrebam svojega otroka/mladostnika. Omejitev, ki se veže na ta člen pa je, da zaradi izbire programa ne pride do dodatnih stroškov, ki jih pristojna služba ni dolžna prevzeti.

Zakon zagotavlja posameznikovo dejavno sodelovanje v postopku, o čemer govori 8. člen, ki zahteva, glede na zrelost in kronološko starost, aktivno sodelovanje otroka/mladostnika pri vseh bistvenih in pomembnih odločitvah, ki se nanašajo nanj in na njegov položaj. Način, obseg in vrsto sodelovanja ter pravic, tako otroka/mladostnika kot staršev, natančneje določa 36. člen tega zakona. Govori o tem, da je pred vsako realizacijo ali spremembo pomoči treba pridobiti soglasje in strinjanje zakonitih zastopnikov in mladostnika.

Hkrati zakon zahteva interdisciplinarnost in sodelovanje različnih

strokovnjakov, kar omogoča preseganje subjektivnosti posameznega strokovnega delavca in oblikovanje širše zasnovanega, akcijsko usmerjenega individualnega načrta. Omogoča medsebojno podpiranje in nadzor pri izvajanju pomoči. Interdisciplinarno odločanje je pomembno predvsem takrat, ko gre za dolgotrajne oblike pomoči, kot je na primer oddaja v stanovanjsko skupino ali vzgojni zavod. Zakon predpisuje tudi redno preverjanje izvajanja vseh vrst pomoči.

Predstavitev zakona lahko strnemo:

- pisni predlog tistega, ki potrebuje pomoč,
- oblikovanje načrta pomoči in timska konferenca o izbiri oziroma o vrsti pomoči, so podlaga
- za odločanje in izbiro ter financiranje pomoči in hkrati sestavni deli, ki tvorijo zakonsko osnovo za izvajanje pomoči na področju dela z otroki in mladino.

3.2. Štirje delovni koraki pri oblikovanju načrta pomoči

Prvi korak: Vzpostavitev stika in prvi pogovori, katerih rezultat je oblikovanje (timsko predstavljenega) poročila

Partner, ki ima pomembno vlogo v sodelovanju in pri pogajanju med starši ter otroki/mladostniki, je predvsem krajevni mladinski urad in socialni pedagogi, ki v njem delujejo. Naloga urada je, da starše in otroke/mladostnike seznani z njihovimi pravicami in tudi o tem, kakšne možnosti imajo za rešitev stisk in problemov. O tem govori temeljiteje 36. člen imenovanega KJHG v prvem odstavku. (Še pojasnilo, kaj je krajevni mladinski urad. Gre za enoto, ki je za razliko od naših centrov za socialno delo od drugih socialnih služb ločena enota. Delo te enote je namenjeno reševanju stisk in problemov mladih in izvajanju ter financiranju različnih oblik pomoči in dejavnosti za mlade. Te krajevne enote se v nemškem jeziku imenujejo Jugendamt - razlaga in opomba prevajalke).

Rezultate prvih pogovorov zbere in povzame odgovoren strokovni delavec (praviloma gre za socialnega pedagoga ali socialnega delavca). V poročilu jih predstavi strokovnemu timu, katerega član je.

Poročilo mora vsebovati opis izhodiščnega položaja ter utemeljitev potrebnosti podpore oziroma pomoči. Praviloma se poročilo osrediča na naslednja področja: potrebnost podpore in pomoči, mnenja star-

šev oziroma otroka/mladostnika; pričakovanja in hkrati bojazni oziroma pomisleki staršev, otroka/mladostnika, sorodnikov ter ostalih članov družine; pričakovanja šole in drugih ustanov, s katerimi je otrok/mladostnik v stiku in ki poznajo njegovo problematiko. Po možnosti naj bi že po prvih pogovorih odgovorili tudi na vprašanja, kot so: Kaj želi in pričakuje otrok/mladostnik/ica? Kakšni so njeni/njegovi načrti in konkretni cilji?

Drugi korak: Prva strokovna ocena

V drugem koraku se oblikuje prva strokovna ocena, v kateri se skuša odgovoriti na prej zastavljena vprašanja. Pri iskanju in opredeljevanju odgovorov je treba izhajati iz trenutne situacije, uotoviti, kateri vzorci odnosov in razvojnih potekov so delovali in še delujejo v otrokovem/mladostnikovem življenjskem okolju, odgovoriti na vprašanje, kateri dejavniki se kažejo kot bistveni v trenutni življenjski umeščenosti. Vprašamo se o tem, ali v otrokovem/mladostnikovem okolju obstajajo zaščitni dejavniki in podporni mehanizmi, ki bi jih veljajo vključiti in pritegniti v pomoč. Iščemo osebe oziroma evaluiramo odnose, ki jih otrok/mladostnik ima ali jih je imel, ki so bili in so zanj pomembni še zdaj. Iščemo in motiviramo osebe, s katerimi je te odnose vzpostavljaj, za sodelovanje.

Tretji korak: Svetovanje in odločanje o individualno prilagojeni vrsti in obliki pomoči ob sodelovanju različnih sodelavcev in strokovnjakov

V tem obdobju se organizira drugo timsko srečanje, ki je namenjeno izključno iskanju primerne oblike pomoči. V tem koraku se 'pretresejo' vse oblike pomoči, ki so v kraju ali ožji okolici dostopne, se osvetlijo vsi za otroka/mladostnika pomembni odnosi, podporni dejavniki in podporne socialne 'mreže', ki bi jih veljajo aktivirati in vključiti v pomoč. Analizira se obseg, vrsta, kakovost in značilnosti v kraju in v okolici obstoječih projektov, modelov in vrst pomoči. Ponudba se analizira v nči otrokovih/mladostnikovih potreb. Hkrati se odloča o časovnem trajanju izvajanja pomoči in o tem, ali je mogoče, da otrok/mladostnik ostane v družini in se redno vključuje v različne programe. Ali pa je potrebna in zaželeno, tudi s strani družine in otroka, premestitev v stanovanjsko skupino, nadomestno družino ali v kak drug program. Skratka, premestitev v novo okolje, ki pa ne sme pretrgati njegovih vezi z matičnim okoljem. Do premestitve otroka iz družine v novo okolje pride izključno na podlagi posvetovanj in mnenj

več strokovnjakov ter ob izrecnem strinjanju tako otroka/mladostnika kot njegovih staršev.

Četrti korak: Oblikovanje načrta pomoči ob udeležbi in strinjanju otroka/mladostnika in njegovih skrbnikov (staršev) oziroma namestnikov

Sedaj se lahko začne, seveda ob primernem in starosti prilagojenem sodelovanju otroka/mladostnika in njegovih staršev/namestnikov, oblikovanje individualiziranega načrta pomoči. Zakon zahteva, da mora načrt pomoči vsebovati ugotovitve o potrebnosti vzgojne pomoči, opredeliti mora vrsto, obliko in trajanje predlagane pomoči z navedbo konkretnih ciljev, ki naj bi jih individualni načrt pomoči dosegel. Načrt mora vsebovati tudi odločitev o tem, kje, kako in na kak način bo pomoč potekala. Natančno mora opredeliti tudi razloge, če želja otroka ali staršev pri odločanju ni bilo mogoče upoštevati.

Individualni načrt pomoči mora vključiti odgovore na naslednja vprašanja:

- V katerih primerih in ob kakšnem sodelovanju otroka/mladostnika in njegovih staršev se lahko premestitev v drugo družino (rejništvo) ali stanovanjsko skupino in zavod (oddaja v institucionalno vzgojo) preneha in kdaj so doseženi pomembni cilji individualnega načrta pomoči?
- Na kakšen način mora potekati prenos informacij med vpletenimi in odgovornimi za izvajanje individualnega načrta pomoči in kako naj teče evalvacija izvajanja načrta? Kdo je za kaj odgovoren? Kdo koga in kdaj pokliče? Kdo bo kaj storil?.....Kdo se bo s kom srečal in kdaj? /Že v tej fazi se individualni načrt pomoči operacionalizira. S tem je vgrajena úrovalka, da načrt ne ostane zgolj žbeseda na papirju, temveč je obvezujoč, razdeli naloge in jih časovno in vsebinsko zakoliči (pripomba prevajalke)./

Pomembno je, da se sodelujoči strinjajo o vseh bistvenih prvinah individualnega načrta. Če so med njimi nestrinjanja na manj bistvenih področjih, ki ne spremenijo temeljne odločitve o naravi in poteku pomoči, morajo biti neskladja in različna mnenja dokumentirana. Če pa se člani tima ali tim in starši ne morejo poenotiti glede bistvenih točk pomoči, so potrebna nadaljnja usklajevanja in uvedba takih postopkov, ki bodo pridobili nove poglobljene informacije. Pričakuje se namreč, da bodo le-te omogočile približevanje oziroma odločanje o novih strategijah pomoči. Zlasti pri mlajših otrocih, če do strinjanja

med strokovnjaki in starši ne pride, je treba vključiti neodvisno strokovno, včasih pa tudi sodno mnenje.

3.3. O kakovosti socialnopedagoških odločitev v postopku oblikovanja načrta pomoči

Naštete korake razumemo kot usmeritve in hkrati zamejitve pri oblikovanju individualnega načrtovanja socialnopedagoških pomoči. Koraki sami po sebi še ne morejo zagotoviti, da bo načrtovanje dobro in uspešno. Brez visoke strokovne usposobljenosti in opremljenosti vseh, ki v tem procesu sodelujejo, postopek ne more biti niti uspešen niti kakovosten. Strokovnost in znanje se morata nanašati tako na razumevanje problemov kakor na obvladovanje in izpeljavo mnogokrat zapletenih komunikacijskih položajev in odnosov med starši in njihovimi otroki/mladostniki.

Kadar se starši ali mladostniki obrnejo na pristojen mladinski urad in iščejo za svoj problem primerno pomoč, gre v večini primerov za različne obremenilne in stresne življenjske okoliščine, ki jim preprečujejo, da bi se sami znašli pri razreševanju nastalih problemov. Pri mladostnikih in njihovih starših gre večinoma za zapletene medsebojne odnose, ki jih sami brez nevtralne in strokovne pomoči ne znajo žravezovati. Zato tudi ne morejo jasno opredeliti problema. Pogosto je že pri opredeljevanju problema potrebna primerna strokovna kompetenca tistega, s katerimi pridejo uporabniki (mladostniki ali njihovi starši) v prvi stik. Ta oseba mora biti sposobna vživeti se v položaje vseh, ki so v problem vpleteni. To ji omogoča nepristranost in primerno vodenje medsebojnega sporazumevanja ter približevanja med udeleženci v konfliktni in obremenilni situaciji. Gildemeisterjeva (1992, str. 214) pravi, da mora strokovnjak prepoznati in razumeti stisko in pričakovanja tako otroka/mladostnika kot njegovih staršev oziroma okolja, prepoznati pomembnost problema in intersubjektivnost razlag ter njegovega doživljanja. Na tako zastavljeni interpretaciji naj bi, upoštevaje optimalno pot, vsi udeleženci iskali in se tudi odločali za praktične rešitve in spoprijemalne strategije, ki bi razrešile nastali problem oziroma problemsko situacijo.

Nadalje je treba razumevanje položaja žprevesti' oziroma preoblikovati v odločitev o tem, ali je pomoč sploh potrebna in če je, kakšna naj bo. Na podlagi samopredstavitve, izraženih in opaženih potreb posameznika ter strokovnih meril, morajo udeleženci izbrati takšne

oblike pomoči, ki po eni strani zadovoljujejo potrebe posameznika in se po drugi strani umeščajo v to, kar je kot pomoč v kraju ali v okolici dosegljivo. Schwabe (1996, str. 165) opozarja, da prihaja v tem procesu do Hženja in omejitev, sprva široko in demokratično zastavljenih pogojev, iz katerih zakon izhaja. Omejitve so v tem, da morajo biti potrebe in problemi uporabnikov opredeljeni tako, kot ustreza delokrogu urada za mlade. Urad ni primeren naslov za pridobitev večjega stanovanja, čeravno je očitno, da k naraščanju družinskih konfliktov prispeva tudi prostorska utesnjenost, v kateri družina živi. Zakon kljub sodobnosti ne daje jasne opredelitve, kako daleč in kako široko se lahko v individualno načrtovanje pomoči poseže tudi zunaj področja, za katero je odgovoren urad za mlade. V tem primeru imajo strokovni delavci vlogo usklajevalcev med različnimi službami in ostalimi uradi, katerih sodelovanje je potrebno pri razreševanju individualno specifičnih problemskih situacij.

Ne nazadnje je uspešnost načrtovanja individualne pomoči odvisna tudi od primerne komunikacije tako med otroki/mladostniki in njihovimi starši kot med njimi in strokovnimi delavci. Ta komunikacija mora upoštevati participativno naravo vseh udeležencev v procesu ter upoštevati dejstvo, da otrok/mladostnik v to sodelovanje prinese svoje pretekle izkušnje. Pretekle izkušnje teh mladih pa so mnogokrat take, da njihove potrebe niso bile upoštevane, da se njihovega mnenja ni jemalo resno, da so bili njihovi interesi spregledani. V odnosih med njimi in starši so pogosti ponavljajoči se procesi nerazumevanja, žnesli'anja' in nestrinjanja privedli do umika, resignacije, zamer in prizadetosti, obrambnih pozicij. Vse to otežuje vzpostavitev komunikacije med njimi in socialni pedagog mora biti opremljen z znanjem in spretnostjo poravnavanja sporov ter vzpostavljanja ravnotežja v odnosih med udeleženci. V praksi se večkrat zgodi, da staršem v teh in podobnih problemskih položajih občutek krivde preprečuje, da bi se avtonomno in sodelovalno vključili v proces. To potrjuje potrebo tako po občutljivosti kot strokovnosti tistega, ki proces dogovarjanja in razreševanja problemov usmerja in vodi.

Izvedba konkretne timske konference v praksi nam lahko služi kot nekakšen Zkmusov papir za presojo sodelovanja posameznih članov v zgoraj opisanem procesu. Začne se z izbiro prostorov, ki so lahko prijetno opremljeni, izžarevajo spodbudno vzdušje, ali pa so polni aktov in kažejo na birokratsko nastrojenost in hierarhično de-

lovanje ustanove. Pomembno je, kdo je vključen v proces odločanja in na kakšen način. Pomembne so tudi podrobnosti. Kot na primer, ali so bili starši vprašani za privoljenje, da na srečanju sodelujejo tudi predstavniki šole, ki jo njihov otrok/mladostnik obiskuje in podobno..... In značilnosti, ki jih ne moremo označiti kot podrobnosti. Na primer to, ali se strokovnjaki zatekajo k uporabi strokovnih izrazov, ki v uporabnikih vzbujajo občutja odtujenosti in izgube avtonomnosti, ali pa je njihov jezik razumljiv? Prisluhnejo pripovedi uporabnikov o njihovem videnju lastnega položaja, imajo otroci/mladostniki prostor in besedo za udeležbo in dejavno poseganje v oblikovanje lastne prihodnosti?

4. Zaključek

Nedvomno ima opisani, zakonsko utemeljeni postopek odločanja in oblikovanja programa individualne vzgojne pomoči prednosti pred doslej uveljavljeno prakso. Hkrati pa je res tudi, da postopek, kakor je v samem zakonu posebej opozorjeno, postavlja pred udeležence velike zahteve. Lahko bi rekli, da na nek način izhaja iz pozicije 'židealnosti', ki je v praksi redka in predvsem zahteva spremembe v razmišljanju in vedenju strokovnjakov.

Ob tem Schwabe (1996, 167) opozarja, da vodenje individualnega načrtovanja zahteva uporabo jezika, ki je usmerjen v rezultat in ustreza žgovoru' nemškega srednjega razreda. Večina družin in mladostnikov, ki jim je vzgojna pomoč namenjena in potrebna, izhaja iz nižjih slojev z drugačno govorno naravnanoostjo. Simboli in rituali imajo praviloma za te družine mnogo večji pomen kakor besede. Za mnoge mladostnike velja, da je ravnanje, vedenje v ospredju, saj so v ubesedovanju šibkejši. Schwabe iz tega izpelje tezo, da je treba v pogovoru, v katerem se načrtujejo potek in oblika ter vsebine pomoči, ostajati predvsem na ravni oblikovanja hipotez. Te pa naj bi upoštevale pravkar navedene značilnosti. Zgolj besedno oblikovanje in podpiranje zaželenosti usmerjenosti in vedenja pri otrocih/mladostnikih kot tudi njihovih starših praviloma ne zadošča. V procesu oblikovanja in izvajanja pomoči moramo razviti vrsto drugih oblik, ki bodo omogočile spreminjanje vedenja. Zato Schwabe v nadaljevanju pravi, da naj razumemo oblikovanje načrta pomoči kot žpogajanje o odločitvah in strategijah ravnanja, kar lahko vpliva na cilje in rezultate izbrane vzgojne pomoči.

5. Viri

Gildemeister, R. (1992). Neuere Aspekte der Professionalisierungsdebatte. Neue Praxis 3, 207-219.

Schrapper, C. (1993). Gruendsaetze und Arbeitsformen der Hilfeplanung nach Artikel 36/37 KJHG. AFET Rundbrief 1, 4-9.

Schwabe, M (1996). Das Hilfeplanverfahren nach 3.36. KJGH als zbescheidene Uebung zwischen ideologischer Ueberfrachtung und strukturellen Widerspruechen. Internationale Gesellschaft fuer Erzieherische Hilfen 2, 194-175.

Prevedla Alenka Kobolt.

Strokovni članek, prejet novembra 1998.